

PŘÍPAD MILOVNÍKA STARÝCH KNIH

Miroslav
Macek

Petra Macková Hrochová

xyz

Případ milovníka starých knih

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

xyz

Miroslav Macek, Petra Macková Hrochová
Případ milovníka starých knih – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

PŘÍPAD MILOVNÍKA STARÝCH KNIH

**Miroslav Macek
Petra Macková Hrochová**

Až dočtete tuto knihu, můžete jí přichystat nečekanou zápletku. Pošlete ji k dalším čtenářům! Závěrečný zvrát a dokonalé rozuzlení najdete na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

PŘÍPAD MILOVNÍKA STARÝCH KNIH

Miroslav Macek
Petra Macková Hrochová

xyz

Francis William Bourdillon v překladu M. M.

Prostě jen žít

Prostě jen žít! Nic sladšího přec není.

Prostě jen žít! Ač trpce někdy též.

*Prostě jen žít, když květy plní snění,
zpěv ptáků slyšíš, kamkoliv ať jdeš.*

Prostě jen žít! Nic sladšího přec není.

*Prostě jen žít, když zlo se s bídou žení,
kdy umírá ten, koho miluješ.*

Prostě jen žít! Ač trpce někdy též.

Kapitola první

Seděl jsem téměř sám v malém motoráčku, vezl mne do míst, která jsem opustil na prahu dospělosti, tedy před více než padesáti lety. V zadní části tři muži neurčitého věku hráli karty, dnes věc zcela nevídaná, a ke mně sem tam dolehlo jejich hlasitější licitování. Na dvousedadle u dveří seděla postarší dvojice, muž v myslivecké uniformě, který si i během jízdy ponechal na hlavě klobouk se sojčím pírkem a jezevčí štětkou, a žena v bavlněných šatech se smutným šedo-zeleným vzorem připomínajícím zetlelé listí. Něco si povídali, ale slyšel jsem jen šum jejich řeči a někdy i hlasitěji vyslovené slovo. Zdálo se, že se baví o pohřbu. Což byl důvod mé dnešní cesty.

Seděl jsem po směru jízdy a díval se na ubíhající krajinu. Občas jsem sice poznal nějakou budovu nebo povědomé místo, ale jinak na mne krajina působila cize. Jako by neznámou zemi nějaký obr posypal kousky jiného, důvěrně známého kraje. Zemi plnou nových, podivně nepatřičných domů, skladišť

a moderních hal s velkými nápisy a zkratkami, které mi nic neříkaly. Holzer, BMA, HBO, pak kus staré továrničky s fabrikantskou vilou s okny beze skel, šedivou, zestárlou a mrzutě se tvářící bývalou kráskou, která mi vzdáleně něco nebo někoho připomínala, ale jakoukoliv vzpomínku už dávno odnesl čas.

Vlak zabrzdil nedaleko zastávky, v kousku důvěrně známé krajiny. U trati stál starý opuštěný mlýn, již bez kola a vantrok, se strouhou, která se zdála být čerstvě vyčištěná, ale bez vody. Jednou jsem v ní téměř přišel o život, když se pode mnou propadla zteřelá prkna můstku a já spadl do stojaté vody. Nebýt Karla. Karla, kterému dnes jedu na pohřeb.

Vrátil jsem se v myšlenkách k mlýnu a tázal se sám sebe, zda ta dávná příhoda, kdy jsem se tam málem utopil, zapříčinila moje rozhodnutí zúčastnit se kdysi v Pardubicích jedinečné molinologické konference s názvem „Mlynářská symbolika aneb 900 let mlynářského znaku“, nebo to více ovlivnil můj pozitivní vztah k heraldice a genealogii, či příčina vězela v tom, že jsem se chtěl na chvíli vymanit ze svého čerstvě vdovského života. Nejspíše to poslední anebo vše dohromady, čert ví.

Takže jste se o mně dozvěděli, že žiji sám, nepočítám-li tedy tisíce knih, jednotky občasných dámských návštěv, spíše pro potěchu těla než duše, a jednu černou kočku, na kterou se náramně hodí stejnojmenná báseň Rainera Marii Rilkeho.

*Ten duch je zřejmě stále na tom místě,
kam jakýsi zvuk přitáhl tvůj zrak;
však pohled, co tam vrháš sebestě,
hned pohltí srst černá jako mrak.*

*Jak blázen jsi, jenž v zuřivce se změní
a hrozným vztekem naplňuje hlas,
však polstrování kobky bez prodlení
jej v opětovné ticho mění zas.*

*Vždy každý pohled umí dokonale
hned vstřebat, aby nevrátil se zpátky,
ať hrozivý je, nebo rozmrzelý,
a klidně přitom podřimuje stále.
Však probouzí se náhle jako rys,
svou hlavu poté ihned k tobě stočí
a najednou ti pohled vrátí krátký
a uvnitř jejích jantarových očí
jsi nečekaně polapený celý,
jak dávno, dávno vyhynulý hmyz.*

Promiňte, to jsem celý já. Mé myšlenky se neustále vracejí ke knihám, k básním a úryvkům z nich, ale naštěstí je verbalizuji jen málokdy.

Donutil jsem se vrátit ve vzpomínkách zpět ke Karlovi, k člověku, kterému jsem jel na pohřeb. K dávnému kamarádovi, kterého jsem více než půl století neviděl. Ke kamarádovi z doby, kdy jsem do

Loučky jezdíval pravidelně k babičce, na prázdniny, Velikonoce, dušičky a další sváteční chvíle. K vysokému černovlasému klukovi, kterému jsem vděčil za mnohé, nejen za tu záchranu života ve mlýně.

„Lojzíku, pojď sem, něco ti ukážu.“

Byli jsme na půdě jejich domu a hrabali se ve staré skříni s velkými lepenkovými krabicemi od cukru. Mával na mne jakýmisi barevnými zaprášenými sešity v krvavě rudých deskách.

„Co jsi objevil?“

„Ále, jakési staré cizí časopisy. Ale ty nemyslím. Pojď se podívat!“

Nechal jsem přehrabování starých, napůl rozbitých hraček a šel se podívat, na co zajímavého Karel narazil. To už držel v rukou zaprášenou knihu, otevřenou na stránce s portrétem nahé ženy. *Krása ženského těla* se ta kniha jmenovala a strávili jsme s ní pak na půdě hodně zajímavých a často intimních klukovských chvil.

Jindy zase...

„Lojzíku, podařilo se mi sehnat od Tondy, co jeho fotr dělá na dráze, karbid, takže máme na Velikonoce čím střílet.“

V myslí se mi mihl jeho rozzářený obličej a téměř jsem slyšel tu ohlušující ránu, když se na karbid pořádně plivlo a chvíli počkalo, než se k dírci na dně přiložila rozškrtnutá zápalka a víko odletělo. Bum!

A záblesk další vzpomínky...

„Lojzíku, jakmile se setmí, zaťukej na okno. Objevil jsem na zahradní zídce místo, ze kterého můžeme pozorovat Anču, jak se koupe.“

Anča, Anka, Anička s dlouhými vlasy barvy slámy... odešla na střední školu do města a od té doby jsem ji neviděl ani o ní neslyšel. A také se na ni nikdy neptal. Celý život se totiž držím zásady, že člověk se má pohybovat po své životní dráze a stýkat se a potýkat s lidmi, které pozná cestou, a nikoli přizpůsobovat svoji dráhu minulosti.

Zarazil jsem proud vzpomínek, neboť jsem si uvědomil, že musím vypadat divně, když tu sedím, koukám do ztracena a široce se usmívám.

V levé náprsní kapse saka jsem měl obálku s adresou napsanou rukou zřetelně zvyklou spíše na klávesnici počítače než na kuličkové pero, a to se všemi mými tituly před jménem i za ním, jako by pisatel opsal mé jméno z Wikipedie. Čemuž nasvědčovalo i to, že po úhledně a rovně napsaném jménu byl zbytek adresy už méně úpravný. Zpáteční adresa žádná. V pravém horním rohu byla křivě nalepená výplatní známka s perskou kočkou s poněkud tupým výrazem ve tváři, kterou jsem v duchu ihned konfrontoval s mojí černou kočičí krasavicí Luciferou, zvanou pochopitelně jen Lucy. O tu se momentálně láskyplně stará, ostatně jako vždy za mé delší než jednodenní nepřítomnosti, paní Švubová ze sousedního bytu.

Parte mi poslal asi někdo ze sousedů nebo Karlových přátel, pomyslel jsem si tehdy. Někdo, komu se Karel zřejmě zmínil o našem letitém dopisování, a ten si dal tu práci zjistit moji adresu.

Po rozříznutí obálky se ukázalo, že jde o ženu. V obálce byla totiž kromě dvakrát přeloženého parte ještě navštívenka.

VERONIKA VLASÁKOVÁ

Loučka 1

veronika.vlasakova@email.cz

mobil: +420 737515353

Jméno a adresa se mi ihned spojily do vzpomínky na velkou, značně zanedbanou rychtu a střapatého malého kluka, každou chvíli vykukujícího ze zpola otevřených vrat, Vojtu Vlasáka. Vojtova manželka? Nebo dcera, která zůstala svobodná? Stará panna, jak se kdysi říkalo?

Zavolał jsem na telefonní číslo z navštívenky a vzápětí mi v uchu zazněl mladistvý, téměř dívčí hlas. Jak se během hovoru ukázalo, ani Vojtova manželka, ani dcera, ale vnučka, dcera jeho syna. Stárne-me holt rychleji, než si namlouváme.

Když jsem jí sdělil, že nemíním přijet na Karlův pohřeb, neboť jednak nerad cestuji na delší vzdálenosti, ale hlavně si nemyslím, že by o to Karel stál. Naše přátelství bylo již desetiletí zcela duchovní, na

dálku, bez osobních kontaktů. Na chvíli zmlkla a pak pravila, ať určitě přijedu, protože se mnou musí probrat několik praktických věcí. A tehdy jsem se od ní dozvěděl nečekanou věc, totiž že mne Karel ustanovil vykonavatelem své závěti.

To mi vyrazilo dech.

„To bude asi nějaké nedorozumění,“ vyhrkl jsem.
„Vykonavatel závěti? Co to je?“

„Žádné nedorozumění,“ prohlásila rozhodným hlasem. „Vím přesně, co stojí v závěti, probírala jsem s ním její znění několikrát. Odkázal vám totiž celou svoji knihovnu a zřejmě chtěl, aby bylo o ty knihy řádně postaráno, než se vyřídí dědické náležitosti. Mimochodem, dům a ostatní majetek včetně peněz na účtech odkázal mně. Trochu jsem se o něj v posledních dvou letech starala.“

„Copak nemá dědice?“ ptal jsem se stále ještě překvapeně. „Nebudou s nimi nějaké problémy?“

„Nebudou. Dědicové, kteří by mohli dělat problémy, neexistují, protože již nejsou naživu,“ dodala a já tomu konečně uvěřil.

Kapitola druhá

Je zřejmě namístě, abych alespoň stručně objasnil, jak je možné, že jsme se s Karlem celé půlstoletí neviděli. Od doby, kdy jsem naposledy přijel do Loučky na prázdniny. Sice jsme si poctivě celá ta desetiletí psali, neboť nás spojovala společná vášně, láska ke knihám. Snad v každém dopise, v každém balíčku s nějakou drobnou bibliofilí nebo grafikou, které jsme si občas, vesměs k Vánocům, posílali, jsme si slibovali, že se konečně sejdeme. Nikdy k tomu ovšem nedošlo.

Vlastně ani nevím proč. Možná proto, že jsme si chtěli v paměti uchovat bezstarostné chvíle dětství a chlapectví, možná proto, že jsme si od počátku nepsali o svých zaměstnáních, rodinách, slas-tech a strastech, výhrách a prohrách, ale jen a jediné o našich milovaných knihách, takže jsme se jaksi podvědomě bránili setkání, které by mohlo vyústit v nespočet osobních dotazů a stejný počet deziluzí.

Po pár letech jsme to nakonec oba brali jako jakési duchovní spojení, které by reálným setkáním mohlo jen utrpět, a u toho už zůstalo.

Vlak se opět pomalu rozjel a záhy zase začal brzdit, až zastavil. Málem jsem nevystoupil, neboť jsem měl zastávku v Loučce uloženou v paměti jako pěknou maličkou polootevřenou boudičku ze šedých cihel. Jenže ta zmizela a nahradilo ji jen betonové nástupiště s vysokými stožáry osvětlení a jakási prosklená kukaň polepená siluetami dravců. Naštěstí jsem si na poslední chvíli povšiml cedule s nápisem LOUČKA. Sešel jsem z nástupiště na vyasfaltovanou silničku vedoucí ke vsi a z ní po pár desítkách metrů odbočil na úzkou pěšinu ke Karlovu domu, kde jsem se měl podle telefonické domluvy setkat s Veronikou Vlasákovou.

Rád bych vám poskytl stejně romantický popis cesty od zastávky k cíli své cesty, jaký poskytl svým čtenářům Edgar Allan Poe popisem jízdy k domu Usherů, tedy že *celý ponurý, kalný podzimní den, v němž se neozýval jediný hlásek, kdy se nízké mraky z oblohy tiskly k zemi, jsem zcela sám projížděl na koni pustou končinou země, a teprve když večerní stíny zesílily, dorazil jsem na dohled k zasmušilému domu Usherů. Netuším proč – ale po prvním spatření budovy zaplavila moji duši nepřekonatelná tíseň.*

Pravím nepřekonatelná, neboť ji nezmírnilo ani dojetí, napůl slastné, neboť poetické dojetí, se kterým mysl obvykle přijímá i ty nejčernější bezútěšné a děsivé obrazy.

Zahleděl jsem se na scénérii před sebou – na dům a prostou krajinu kolem něj – na omšelé zdi – na okna podobná osleplým očím – na pár trsů ostrice – na několik bílých zetlelých kmenů stromů – a to s náhlou sklíčeností duše, která se nedá přirovnat k žádnému pozemskému prožitku, jen s procitnutím z opiových snů – k tomu krutému návratu do všedního dne, kdy závoj snu náhle a nečekaně klesne k zemi.

Srdce mi v tu chvíli sevřel mrazivý chlad, jakási skleslost a malátnost – myšlenky náhle vystřídala nekonalá prázdnota, kterou nedokázal vyplnit žádný osten představivosti.

Jenže nebyl ponurý, potemnělý a bezhlasný podzimní den, nýbrž krásný, vlahý den pozdního máje, v němž si kosové štěstím pletou noty, nejel jsem na koni (toho bych se nikdy neodvážil), ale šel pěšky a při prvním spatření Karlova domu nepřemohla moji duši nepřekonatelná tíseň.

Dům, který rozhodně nepůsobil zasmušile, stál v mírném svahu končícím bukovým lesem, jeho zdi byly natřeny přívětivou béžovou barvou a v oknech se odráželo modré nebe, takže moje srdce nesevřel chlad ani malátnost a skleslost se nedostavily, jen náhlý přívál vzpomínek.

Snad jen moje první návštěva tohoto místa by mohla být pokládána za nepříjemnou a nebezpečnou, pokud by se v toku času neproměnila v úsměvnou historku.

Bylo to v létě před mým nástupem do obecné školy, v prvním létě, které jsem tu trávil u babičky a kdy jsem se seznámil s Karlem. Běželi jsme tehdy loukou od babiččina domu bosí a téměř nazí – já měl na sobě jen červené trenýrky s vytahanou gumou v pase a Karel byl oblečen, nebo spíše neoblečen víceméně stejně. Když jsme doběhli před Karlovo obydlí, statek se stále pootevřenými vraty, kde se vzal, tu se vzal, objevil se veliký krocan, začal hudrovat a vztekle běžel ke mně. Zachránil jsem se před tím zvířetem, které jsem doposud znal jen z obrázku v leporelu, potupným úprkem.

Babička, které jsem se večer se svým dobrodružstvím svěřil, mi na dobrou noc přečetla jakousi povídku o panovačném krocانovi, kterého pro tuto jeho vlastnost neměla ostatní domácí zvířata ráda. Podle té povídky uviděl na sousedním dvoře rozkvetlé červené růže, které zatoužil ochutnat, jenže se do krve popíchal o trny a sklídl navíc posměch ostatních zvířat. Od té doby červenou barvu, která mu způsobila takové příkoří, nenávidí a dává to vehementně najevo.

Až mnohem později jsem se kdesi dočetl, že krocانovi v době námluv při spatření krůty zčervená krk, což se jí má zalíbit, takže v jiné červení vidí konkurenci, kterou musí vyhnat.

Zřejmě to tak je, ale stejně bych byl raději růží než krůtou.

Kapitola třetí

Průčelí hlavní budovy statku vypadalo stejně, jak jsem jej měl uchováno v paměti, jen původní omšelost byla nahrazena skvěle provedenou renovací, která dávala vyniknout ozdobným prvkům původní fasády. Také mne potěšilo, že Karel nevyměnil dřevěná kastlová okna za moderní plastová, jak jsem viděl u dvou tří domů cestou ze zastávky, ale nechal je též opravit a natřít. Mezi dvěma okny v prvním patře, která osvětlovala typickou šalandu pro sezónní pomocníky, byl výklenek s renovovanou sochou svatého Floriana polévajícího vodou ze džberu hořící střechu miniaturního domku u jeho levé nohy. Kdysi jsem mu vždy, když jsem šel kolem, zamával a také dnes mu moje pravá ruka téměř podvědomě kývla na pozdrav.

Když jsem pomalu došel k pootevřeným vratům s dokonale opraveným vějířem vyřezávaných prken v horní půlkulaté části, vyšlo z nich mladé děvče, nebo spíše mladá dáma.

Popsat dívčí půvab není tak snadné. To ostatně dosvědčují stovky a stovky pokusů z literatury, z nichž se to ovšem stejně žádnému dokonale nepodařilo. Popsaly sice více či méně dokonale rty, oči, vlasy a další a další detaily, nebo dokonce básnily o postavě, která *„budila představu okvětního plátku přísátého dechem ke rtům“*, či o obličeji, který *„připomínal jitřní pozdravení plné něhy a jasu“*, ale nikdy nevystihovaly celkový dojem. Když na ní poprvé spočinuly mé oči, ihned se mi v hlavě vybavilo slovo francouzského prince básníků Pierra de Ronsarda *„rondelet“*, označující vše, co je svůdné oblostí a zároveň krásné štíhlostí. Sálala z ní atmosféra zdraví, rozhodnosti a neoladatelného kouzla. S tmavými dlouhými vlasy, oblečená v čemsi bílém s odhalenými rameny a našašenými rukávy a taktéž našašené krátké bílé sukni. Mezi vrchním oděním a sukni dávala na odiv deset centimetrů opálené kůže. Kupodivu to nepůsobilo ani vyzývavě, ani vulgárně, ale nesmírně přirozeně žensky a mladistvě, zvláště na pozadí těch starých dřevěných vrat. Popsat však jakési zvláštní mámivé kouzlo, které z ní vyzařovalo a navozovalo pocit, či dokonce touhu ihned splnit každé její přání, nedokážu.

Krocan se tentokrát neobjevil, a tak jsem potupně neutekl, ale přistoupil s úsměvem k ní, potřásl si s ní rukou a představil se.

„Vítejte,“ pravila. „Já jsem Veronika Vlasáková. Ráda vás poznávám. Pojdte dál, v kuchyni je při-

chystáno drobné občerstvení. Předpokládám, že vám po cestě přijde vhod. Čaj, káva, malinová šťáva, pár sendvičů a bábovka. A jistě si budete po té cestě chtít alespoň opláchnout ruce,“ pokračovala příjemně modulovaným hlasem.

Následoval jsem ji přes nezvykle uklizený dvůr, který jsem si vždy pamatoval plný různých zemědělských strojů, včetně traktoru, neodmyslitelného místa naší klukovské zábavy. Zamířili jsme k ambitu s řadou pískovcových sloupů, ke dveřím do obytné části statku a vstoupili do chodby, v níž stoupal z kamenné podlahy náhlý chlad, a já si ihned vybavil ten dávný pocit, když jsme tudy s Karlem bosí běhávali dovnitř nebo ven.

Dívka mne zavedla do kuchyně, ale tam se mi žádná vzpomínka nevybavila, protože kuchyně byla zcela předělána na moderní sen každé hospodyňky. Velký dřez, myčka, americká lednice s výrobníkem ledu, moderní sporák, dlouhý pracovní pult s robotem, kávovarem, topinkovačem a dalšími aparáty a uprostřed místnosti moderní stůl se čtyřmi židlemi ze světlého ohýbaného dřeva, na kterém bylo prostřeno pro dva.

„Když projdete těmito dveřmi ke schodišti, toaleta a koupelna jsou hned nalevo,“ ukázala rukou na moderní dveře v protější stěně ladící barvou i stylem s kuchyní.

Jistě, tento pokrok zcela chápu, pomyslel jsem si v duchu se vzpomínkou na zdejší pobyty u babičky

a mytí v plechové vaničce s vodou ohřátou na kamnech.

Po mém návratu jsme se posadili ke stolu, já s radostí přivítal nabídnutý čaj, nechal si naložit dva sendviče se šunkou, vejcem a okurkou a znovu se rozhlédl po kuchyni.

„Tak tohle je splněný sen každé hospodyňky,“ pravil jsem obdivně. „Karlova žena musela být zdatná kuchařka.“

Dívka se usmála a pravila:

„Žádná neexistuje. Pan Horvát byl starý mládenec, jak se tomu tady říká. Většinou si něco ukuchtil sám a vystačil si se starou kuchyní, dokonce ještě s kachlovým sporákem. Ten ovšem víc kouřil, než aby pořádně rozehrál plotnu.“

Lehce se usmála a pokračovala.

„Tu starou kuchyň nechal přebudovat kvůli mně. Shodou okolností jsem mu totiž párkrát donesla z domu jídlo a on mne záhy přesvědčil, abych mu v době, kdy budu tady v Loučce, vařila a dělala mu občasnou společnost. Zvláště po večerech. Což jsem docela ráda přijala, protože vařit si jen sama pro sebe není nic potěšujícího a navíc doslova platí, že kdo jí o samotě, nebývá šťastný.“

Pokývla souhlasně nad svými slovy a dodala:

„Ta nová kuchyň byla jakýmsi dárkem pro mne. Překvapením. Pan Horvát ji totiž nechal rychle předělat v době, kdy jsem byla ve škole.“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Případ milovníka starých knih.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.